

Handledning för frågeassistenter i anpassade gymnasieskola

Det förebyggande arbetet innan undersökningen

Den här handledningen hjälper den frågeassistent som ska förbereda en elev inför deltagandet och som ska stötta eleven vid ifyllandet. För att se alla frågorna i enkäten samt tillhörande Widgit-bilder se dokumentet Exempelenkät.

Innan undersökningen startar är det viktigt att deltagaren är väl förtrogen med Widgit-bilderna som används och enkätverktyget. Detta görs bäst genom att eleven får en demonstrering av enkäten och verktyget. Då känner sig eleven trygg och självständig inför undersökningen, vilket ger en hög svarsfrekvens, ett ökat självbestämmande och kvalitén för eleven ökar. Demon görs endera via stadens hemsida eller direkt från länken nedan i dokumentet under rubriken Demoenkät.

Om symboler och bilder

Vikten av ett eget språk

Att ha tillgång till ett språk är alla människors rättighet. Alla behöver och kan kommunicera, ibland med hjälp av ett alternativt kommunikationssätt. För att kunna vara delaktig och självständig i ett moment är det väsentligt att få veta vad som ska ske och vad som förväntas av en i olika situationer. Bilder är ett fantastiskt redskap för sådan förberedelse, struktur och information. Det går snabbt att avläsa en bild. En bild finns kvar som minnestöd så länge den behövs. Den försvinner inte på samma sätt som ett talat ord.

När en person använder bilder för att kommunicera är det väsentligt att vi vet att personen kan begreppet som bilden visar och vet vad bilden står för. Sambandet mellan ord och bild måste läras in på samma sätt som ett talat ord och helst direkt i situationen så att begreppet blir tydligt och begripligt. Att själv kunna uttrycka sin vilja, ta initiativ och få respons är grundläggande för att känna sig delaktig och självständig.

Inläring av symboler och bilder

När vi lär ett barn benämna saker upprepar vi ordet i en situation där vi kan visa och peka. Vi säger samma ord många gånger och pekar varje gång. Inläring av bildspråk sker på samma sätt som ett talat språk. Dock inte alltid i samma hastighet.

Bilder kan delas in i tre grupper:

- Bilder som avläses direkt
- Bilder som förstås när de blir förklarade och kopplade till ett begrepp som man kan.
- Bilder som är abstrakta och helt enkelt lärs in när det är motiverat.

I början är det bra att lära in bilder för konkreta vardagsnära ord som exempelvis "mat", "skor" eller "buss". De bilderna är ofta väldigt tydliga och lättolkade, dvs avläses direkt. Det är motiverande att få ett bildförråd som kan användas omedelbart i vardagslivet med omedelbar respons.

Det är viktigt att alltid utgå från individens behov, intressen och begrepp. Då skapar vi en motivation för kommunikation. Det gör det lätt att fortsätta bygga upp ordförrådet.

När vi lär in bilder för en aktivitet är det bäst att försöka använda bilden i direkt samband med aktiviteten. Då blir det ett tydligt sammanhang. Sådan situation kan exempelvis vara att personen vill "bada", "lyssna på musik" eller "sova".

Abstrakta bilder kan vara svårare men för den som är motiverad och behöver just den bilden går det lätt att lära in. Det kan vara bilder som "utflykt" eller "spännande". En person som älskar utflykter lär sig fort vad den bilden står för och den som älskar spännande filmer lär sig bilden "spännande". Successivt utökas ordförrådet vartefter ord och begrepp blir befästa.

Viktigt att tänka på för dig som frågeassistent vid demonstration av enkäten

Språket: Använd ett språk (formuleringen och ord) som eleven är van vid. Det är oerhört viktigt att eleven förstår syfte, innebörd, innehåll och tillvägagångssätt av demonstrationen.

Knappvalen: Gå igenom de olika knapparnas funktioner. Mer information finns under avsnittet Knapparna i enkäten.

Frågeassistenten: Du som hjälper eleven är viktig i demonstrationen eftersom det är du som ska vägleda så att rätt, och medvetna, val görs av eleven. Om eleven behöver hjälp under själva undersökningen (skarpt läge) är det viktigt att du som assistent förhåller dig neutralt i din stöttning och inte "lägger orden i munnen" på eleven. Exempelvis så ska du aldrig använda din egen röst för att säga eller försöka att omformulera en fråga. Visa istället var man klickar för att upprepa frågeställningen avsnittet Knappar i enkäten. Det kan också vara bra att överväga ifall den som assisterar t.ex. bör vara personal från annan enhet (alternativt specialpedagog eller kontaktperson), eftersom det annars kan upplevas obehagligt att besvara frågor som gäller den egna personalen om denne sitter bredvid.

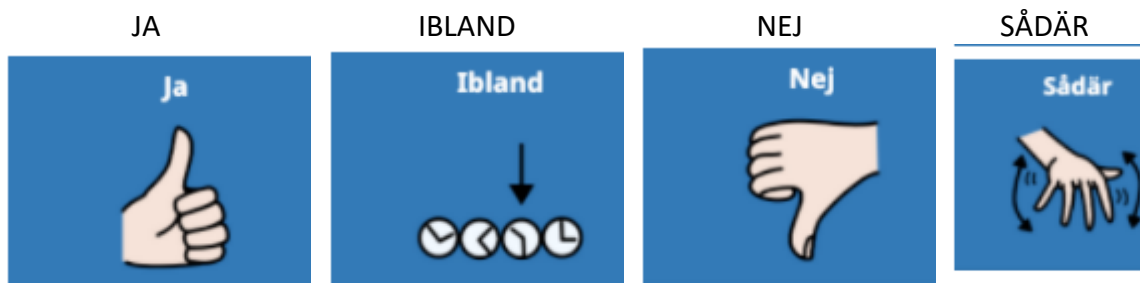
Ingen av svaren sparas i demoläge, så visa demon och förtydliga för deltagaren att demoläget är till för att bekanta sig med systemet.

Så här går du tillväga som frågeassistent

- Visa bilden, tala om vad den står för.
- Visa gärna konkret och säg samtidigt ordet.
- Ge mycket tid och upprepa många gånger vid olika tillfällen.

Öva på de symboler och bilder som förekommer i enkäterna för att säkerställa att eleven förstår innebörden av dem. Detta är en förutsättning för ett självständigt svarande, vilket i slutändan ger användbar och sanningsenlig statistik.

Här kommer symbolerna:

Demoenkät

För att gå igenom enkäten i demonstrationsläge gå till sidan <https://svara.origogroup.com/elev> och logga in med koden Test123 (obs viktigt med versaler och gemener). Denna enkät går att logga in på och prova att besvara utan att svaren sparas eller kopplas till en viss klass eller skola.

Starta upp

För att starta enkäten gå till sidan <https://svara.origogroup.com/elev/> och logga in med koden för skolans program, dessa är unika för varje program på skolan. Kod är skickad via mail till den av skolan angivna kontaktpersonen. Det går även bra att kontakta Origos support per mail skola@origogroup.com alt. telefon kontorstid 08-591 236 50.

Upplägget med inlogg per program innebär att eleven måste besvara hela undersökningen vid ett tillfälle. Svaren lagras kontinuerligt men det finns ingen koppling till individ. Det innebär att en ny

enkät påbörjas varje gång en elev loggar in. Det innebär också att en elev kan logga in flera gånger och besvara enkäten. Var därför uppmärksam på att så inte sker.

Inloggningssida

När inloggningen har skett syns en startsida för att visa eleven att de har loggat in på enkäten för anpassade gymnasieskola. För att starta enkäten klickar man på **Nästa**.

Webbenkäterna är utformade så att det går att svara både i en dator och mobila enheter. Du behöver inte ladda ner något plugin-program för att kunna besvara enkäterna utan en vanlig webbläsare räcker. Själva layouten kan dock förändras något beroende på vilken enhet som används. Alla exempelbilder är tagna från en dator med webbläsaren Chrome.

Knapparna i enkäten

Eleven får först välja på om hen vill att alla frågor och svarsalternativ läses upp automatiskt. Om nej väljs går det fortfarande att för varje sida i enkäten välja att få frågan uppläst genom att trycka på knappen **Lyssna**.

Lyssna

Vill du ha hjälp av automatisk uppläsning när du svarar på enkäten?

(om du väljer nej kan du alltid få frågan uppläst på varje sida genom att trycka på knappen Lyssna)

Ja

Nej

Ja

Nej

Bakåt

Nästa

I nästa fråga kan eleven välja om hen vill ha bildstöd eller ej.

Lyssna

Vill du ha symbolstöd när du svarar på enkäten?

Ja

Nej

 Ja

 Nej

[Bakåt](#) [Nästa](#)

Sedan väljer eleven ett av alternativen genom att klicka på ringen vid svarsalternativets text eller på bilden och går sedan vidare till nästa fråga med knappen **Nästa**. Valet att frågor och svarsalternativ läses upp finns för varje fråga/sida i enkäten och går att trycka på flera gånger för att få frågan upprepad medan bilder visas för alla frågor om eleven har valt bildstöd. Eleven behöver besvara varje fråga för att komma vidare, om eleven inte har besvarat frågan kommer en ruta med meddelandet **Var god välj ett svar** för att fortsätta, klicka på knappen Ok och välj därefter ett svarsalternativ för att gå vidare.

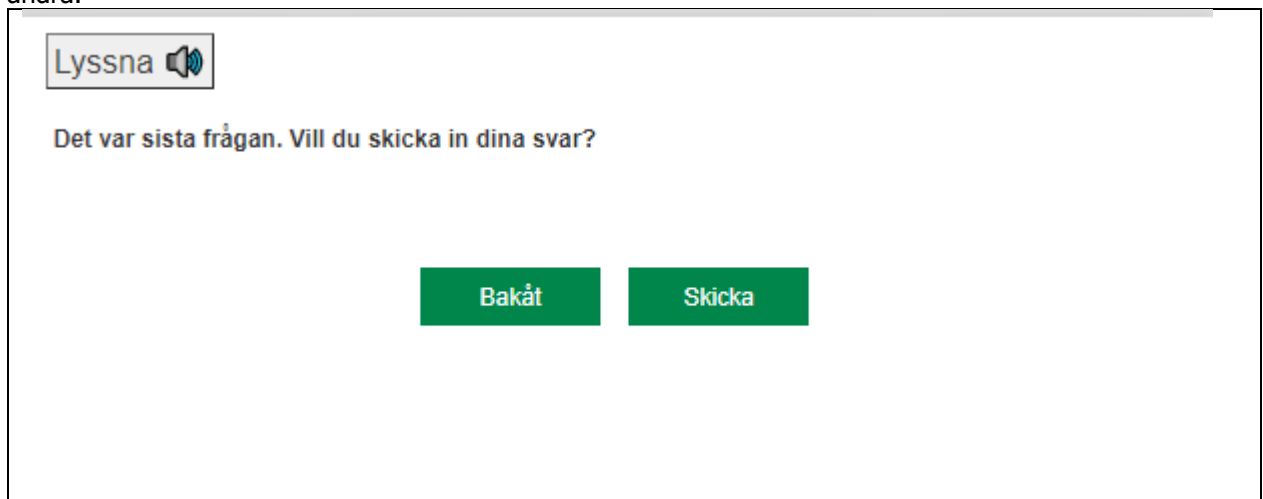

Knappen **Bakåt** visas alltid längst ner på sidan och gör att eleven kan gå tillbaka och ändra sina svar. Knappen **Nästa** tar eleven vidare till nästa fråga i enkäten.

Avsluta

För att undvika att eleven skickar in sitt svar i förtid så visas en sida efter att alla frågor besvarats där eleven tillfrågas om hen vill skicka in sitt svar eller ej. Om eleven vill kan hen liksom i hela enkäten i övrigt hela tiden trycka på "Bakåt" för att titta på sina svar och ändra dessa om de önskar. När eleven trycker på "Nästa" på sista sidan för att bekräfta att svaren skickas in och dessa går inte längre att ändra.

Kontaktuppgifter

Om du upplever något problem med lösenord, inlogg, webbenkäten eller annat, kontakta Origos support. Vi svarar på kontorstid under vardagar.

Telefon: 08-591 236 50
Mejl: skola@origogroup.com